

MIKAEL VIILMA

Verijälki

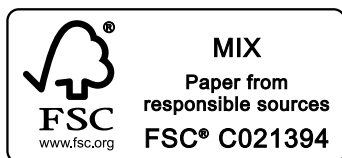
WSOY

MIKAEL
VIIMA

Verijälki

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

© MIKAEL VIIMA JA WSOY 2022
ISBN 978-951-0-47442-6
PAINETTU EU:SSA

Lukijalle

Vaikka kirjassa kuvattu väkivalta perustuu lähes kauttaaltaan Suomessa 1980–2000-luvuilla tapahtuneisiin rikoksiin ja sekä uhreilla että tekijöillä on nimet, kirja on fiktiota.

Paitsi Oskari.

Oskari on totta.

01 → TCI

23.12. EST 09:36, Providenciales, Karibia

Päivän pituus 13 tuntia 28 minuuttia

Herään puheensorinaan, kovista pinnoista heijastuvien askelten ääniin ja alkoholin tuoksuun. Saan kiinni baaritiskistä juuri ennen kuin horjahdan alas jakkaralta. Partani kihelmöi vieraalla tavalla. Lämmin, merellinen ilma on kosteaa ja kosketeltavan paksua. Kova ja kirkas valo saa värit hehkumaan tavalla, jota en tunne. Ihmiset vieressäni ja takanani puhuvat englantia, jotkut ranskaa.

En ole Suomessa.

Jokin on kammottavalla tavalla väärin.

Minä olen kammottavalla tavalla väärin.

Missä?

Miksi?

Miten?

Minä?

Kuka?

Tuijotan käsiini. Niitä on yritetty puhdistaa, mutta näen kynsinauhoissa verta. Tuoretta. Kenen verta? Hengitys sattuu, vasenta kylkeä jomottaa. Kuulutus. Englanniksi. Tämä on lentoasema. Lentoasema missä?

Nostan katsettani. Istun kirkkaanvihreän baaritiskin ääressä. Edessäni on lasillinen jotain tummaa, palaneelle sokerille

tuoksuva nestettä, lasi vettä, ruokailuvälineet ja lautasliina. Baaritiskin takana seinällä on hyllyjä, joilla on pulloja. Lähelläni, ulottuvissani, minusta vasemmalle baaritiskillä lojuu viisi maisemakorttia, joissa on rantaa, palmuja, merta, veneitä, laivoja, auringonlaskuja. Kortit ovat kaikki maisemakortteja. Ei eläimiä.

”Grand Turk”. Edessäni on kynä. Korteissa on jotain kummallista. Kaikissa korteissa on pieni siisti reikä. Kortit on lävistetty jollakin, kääntöpuolelta. Käännän kortit. Kaikissa korteissa on sama osoite. ”Sami, PL Jakelu, Kasarmitori, Helsinki, Finland, Europe”. Värikkäissä postimerkeissä lukee ”Turks and Caicos”. Korteissa ei ole tekstiä, viestiksi on piirretty maalitaulu, jonka napakymppi on lävistetty. Ahdistus vetää minua kasaan. Olen itseni ulkopuolella, kuin käteni eivät olisi käteni. Kokeilen pöydällä olevaa kynää piirrettyjen napakymppien keskellä oleviin reikiin ja se täyttää ne millintarkasti. Melkein muistan jotain, mutta aivoni kieltäytyvät, ja se, mitä ne uskaltaisivat muistaa, ei muistu.

Hengitä.

Hengitä.

Hengitä.

Hitaasti.

Välähdys. Yö. Kasvoin puukotettu rujo ruumis raamatunmustassa rantavedessä. Kuolleeseen ihoon liimautunut märkä paita.

Välähdys. Työpöytä, jolla paksu, nippusiteillä kasassa pysyvä paperipino, jonka sivuilla säälimätöntä julmuutta.

Välähdys. Ahdistunut mies heiluttaa käsiään ja puhuu käheällä äänellä kiihtyneenä... videolla, puolipimeässä. Mies tuijottaa eteenpäin, video kuvaa alhaalta kohti auton kattoa.

Välähdys. Yö hautausmaalla. Loskaa. Verijälki. Seuraan verijälkeä loskassa suurella hautausmaalla kuin pysäyttämätön verenhimoinen eläin. Kasvoille laskeutuvien ja sulavien räntä-

hiutaleiden pehmeä, kylmä kosketus kasvoilla, märän lumen haju. Pimeys.

”Grand Turk”?

Katson ympärilleni. Hyväntuulisia ihmisiä, tavoittamattomissa, epätosia, kaukana vaikka lähes vieressä. Pidän kiinni baaritiskin reunasta kuin pelastusrenkaasta, liikutan kättäni hitaasti ruskean puupinnan rosoista lakkaa pitkin, kuin ihoa tunnustellen. Tämä on totta.

Lasken käteni tiskin reunan alle ja katson niitä. Kynsinauhani eivät ole revenneet. Veri ei ole minun. Vai onko? Onko minulla haavoja, joista veri on?

Minulla.

Kenellä?

Kauhu kouristaa vatsaa. Suljen silmäni. Jostain tiedän että näin on tapahtunut myös aiemmin. Vaistoan että siitä on aikaa. Avaan silmäni. Olen yhä täällä. Hengitän syvään ja se sattuu niin paljon että ähkäisen. Kipu kertoo että kylkiluuni ovat murtuneet. Pidätän hengitystä. Kipu laantuu nopeasti. Vamma ei ole tuore. Miksi tiedän tämän? Uneliaasti hymyilevä baarimikko kysyy minulta englanniksi näinkö aaveen ja tahdonko lisää juotavaa? Puhe tulee jostain kaukaa.

Muisti, minä, minuus... voiko muistinsa menettänyt luoda, kertoa itsensä uudestaan? Entä jos joskus olisikin parempi olla joku muu? Rauhoitu! En selviä, jos en saa kauhua kuriin. Mitä olin? Mikä olin? Hyvä, paha?

Nostan lasin baaritiskiltä ja koetan vaikuttaa niin harmittomalta kuin mahdollista. Hymyilen vähän, katson ympärilleni. Kukaan ei osoita minua aseella, olen elossa, kaikki hyvin. Ympärilläni on paljon siviilejä. Siviilejä? Olenko sotilas? Nojaan taaksepäin ja katson itseäni. Minulla on ylläni kesävaatteet, reisitaskulliset, paksumat khakinväriset shortsit, mukavat ruskeat kävelysandaalit ja hölmö havaijipaita, jossa oranssi aurinko

sinisellä taivaalla laskeutuu mereen valkokuohuisten aaltojen ja suurten kukkien takana.

Minulla on vammoja, mutta niissä on vanhojen vammojen pyöreä sykkivä pehmeä särky. Katson varmuuden vuoksi tuolin alle, en vuoda verta, en ainakaan niin paljoa, että se näkyisi. Heikkoutta ei saa näyttää, heikko on hyökkäyksen ensimmäinen kohde. Kun hengitän, jokin paitani alla rahisee. Tunnustelen rintakehän aluetta paidan läpi, kipeän vasemman kylkeni päällä on jonkinlainen tukiside. Painelen sitä, tästä se rahina tulee, suuri, mutta sidottu ja hoidettu ruhje, paranemaan päin. Ei verenvuotoa. En kuole ainakaan heti.

Eteeni tuodaan paksu leipä, jota en muista tilanneeni. Minulla on nälkä, mutta ensin haluan puhdistaa käteni verestä, vaikka sitä on vähän. En halua, että verta huomaa kukaan muu. En uskalla lähteä etsimään käsienpesupaikkaa. En uskalla liikkua. Onko minulla sairaskohtaus? Aivoinfarkti? Käsiäni peitellessäni vihreän lautasliinan vesilasiin ja pyyhin baaritiskin alla kynsinauhoja huomaamattomasti. Katson seinän hyllyillä olevia pulloja. Niiden etiketit vaikuttavat tutuilta. Olenko alkoholisti? Minun olisi hyvä syödä. Haistan tuoretta leipää, hummeria ja majoneesia. Mieti, päättele, selviydy.

Verkko.

Kaikista jää jokin jälki verkkoon. Jossain verkossa on varjo, kuvajainen identiteetistä, ehkä kasvot... jotain, varmasti. Miljardeista ihmisistä on verkossa jotain. Voin parsia itsestäni ja siitä, kuka olen, tai olin, jonkin kuvan. Juon edessäni olevan rommin ja katson suuttuuko joku. Ei. Ehkä rommi oli minun. Kysyn baarimikolta englanniksi maksoinko jo? Hän nyökkää. Maksoinko käteisellä vai kortilla? ”Kortilla”. Luottokortti. Luottokortissa on nimi.

Tunnustelen itseäni. Shortsieni reisitaskussa on kova kantikas esine. Passi? Liian paksu. Avaan taskun ja kaivan tavarat ulos tiskille, nojaan eteenpäin, suojaan tavaroitani hartioillani ja

käsilläni, vaistomaisesti odottaen hyökkäystä jostain suunnasta. Passi, jonka välissä ohut matkapuhelin, lompakko ja lentolippu. Suomen passi.

Lentolipussa lukee ”PLS HEL”. HEL...Helsinki-Vantaa. Hyvä. Suora lento? Mikä lentokenttä on ”PLS”? Missä? Lennon operoi ”Inanna Air”. Lipussa on matkustajan nimi, ”Susi”. Passissa on nimi ”Aarni Susi”. Lipussa lukee, että minulla on yksi matkalaukku. Missä se on? Jos minulta kysytään olenko pakannut laukkuni itse, mitä vastaan? ”Mistä minä tietäisin?” Nauran itsekseni. Tämä on kamalaa ja jotenkin huvittavaa. Matka-asiakirjat näyttävät erikoisilta. Onko matkatavaroissani jotain arvokasta, josta minun tulisi olla huolissani? En tiedä sitäkään. Pälyilen ympärilläni. Olenko myöhästynyt koneestani? Katson lippua, katson kelloa. Lentolipussa ei ole lennon lähtöaikaa. Miksi?

Ihmisillä ei ole matkalaukkuja. Minulla ei ole matkalaukkuja. Olen mennyt jo turvatarkastuksesta läpi. Matkalaukkuni, jos minulla sellainen oli, on koneessa.

Kuka ”Aarni Susi”?

Kurotan vihreällä baaritiskillä vapaana lojuvan drinkkilistan käteeni. Drinkkilistan takasivulla on wifi-verkon nimi ja salasana. Yhdistän puhelimeni lentoaseman langattomaan verkkoon ja mietin, miksi ajatus vieraasta verestä käsissäni ei kammota minua? Eikö sen pitäisi? Googlaan ”Aarni Susi”.

Hakukone antaa tuloksia. Hymyilen.

Hakutulosten kärjessä on suomalaisten sanomalehtien verkkoversioita, joissa kerrotaan näyttävästä liikenneonnettomuudesta Helsingin keskustassa, Suomenlahden rannalla, Neitsytpolulla. Auto on ajanut vauhdilla Kompassitorilta mereen Helsingin keskustassa, Keskuspuiston tuntumassa. Useita autoja ja yksi venekin kolhiutunut.

”Välikvaltarikostutkija Aarni Susi pyytää mahdollisia silminnäkiäjiä tai asiasta jotain tietäviä ottamaan yhteyttä puheli-

mitse Helsingin poliisilaitoksen väkivaltarikosyksikköön tai sähköpostitse osoitteeseen vakivalta.helsinki@poliisi.fi”.

Auto-onnettomuus. Väkivaltarikos?

Tunnistan sähköpostin alun olevan esitutkintapöytäkirjan tunniste. *Esitutkintapöytäkirja?* Olen kirjoittanut niitä läjäpäin. Mieleeni palaa sirpaleita... olen poliisi. Olen *varmasti* poliisi. Olen henkirikostutkija, väkivaltarikostutkija, *kropankääntäjä* Helsingissä, Suomessa.

Työpaikka... sinertävä iso elementtitalo Pasilassa, talossa rumat ulkoseinät. Hissi. Työpaikka. Poliisi. Espresso-kone. Espresso-kone? Selvä.

Baarimikko on mennyt pois. Käänän selkäni kiinni baaritiskiinkin etteivät ihmiset voi hiipiä selkäni taakse. Minulla on turvallisempi olo. Muistan... jostain... että kun minulle käy näin, minun pitää hengittää hitaasti ja rauhoittua, aivot eivät *oikeasti* voi unohtaa kaikkea. Aivot eivät toimi niin. Auto meressä... ruumis... ruumis on valokuvassa, jota katson, en ole ollut itse paikalla kääntämässä ruumista... kuka oli?

Oli yö, keskiyö, oli pimeää, *joulukuun* ensimmäinen yö. Olin... olen poliisiasemalla. Minulle soitetaan kohta, auto on ajanut mereen Helsingin keskustassa, mies sisällä. Ja merestä löytyi jotain muuta, jotain raakaa.

02 VANHAA PAPERIA

1.12. EET 00:01, Helsinki, Pasilan poliisitalo Yön pituus 17 tuntia 33 minuuttia

Marraskuun viimeinen yö on vaihtunut joulukuuksi Pasilan Poliisitalon ylimmässä kerroksessa. Väkivallan yövuoro. Pöytäni pinta kiiltää kohdista, joissa kyynänpääni ovat levänneet yli vuosikymmenen. Vanha pöytä. Vanheneva poliisi. Kiillottamattomat mustat nahkakengät ovat läpimärät kävelylenkistä Helsingin sohjossa. Pasilan Triplasta haetun kana-paninin teollinen kastike on hajustanut paitsi vaatteeni, myös väkivaltarikosryhmän analyysiyksikön pienen huoneen. Huoneen nurkassa ovat työparini Otson golf-mailat. Et sinä Otso noilla oikeasti pelaa.

Pöydälleni on levitetty Suomen joulukuisen väkivaltarikos-tutkinnan arki. Liittyvät (taas) johonkin puukkohippaan jossa-kin laita-Helsingin juoppokommuuneista, jossa joku on (taas) luullut jonkun muun juoneen jouluviinapullostaan. Moni on puukottanut, montaa on puukotettu, yksi on kuollut, kukaan ei muista kuka puukotti ketä ja missä järjestyksessä ja ketkä puukottivat ”Reiskaa”, joka kuoli. Painan silmiäni käsilläni ja hengitän syvään. Avaan silmäni, nousen pöytäni takaa ja katson ikkunasta sisälle valuvaan Pasilan talven pimeyteen.

Muistan Kaartin poliisitalon huoneen Punanotkonkadulla, Johanneksenkirjon jumalaisten kaksoistornien lähellä, kol-

mannessa kerroksessa. Ikkunasta avautui kaunis, tunnelmalinen näkymä vastapäiseen, vaaleaan vanhaan rakennukseen. Arkkitehtuurimuseo näytti katulamppujen valossa, Kaartin huurtuneen ja kamanoistaan vuotavan ikkunan pinnassa olevien pisaroiden lävitse kiehtovalta, kutsuvalta, mystiseltä... vanhoja salaisuuksia täynnä olevalta. Lumihiutalet leijuivat kuin keijut taivaalta tyynessä talviyössä ja liittyivät sisariinsa puhtaanvalkoiseksi unelmaksi.

Nyt näkymäni on halvoista elementeistä kyhättyjä rumia taloja. Pasilaa rumempi Helsingissä on vain Merihaka.

2000-luvun Helsinki.

Kesällä veikeä, värikäs, lempeä, illasta aamuun valoisa tuoksuva, ystävällinen Baltian tyttären lämmin syli.

Talvella kuolettavan kylmä, kova, pimeä, ruma musta betoniarkku.

Ilmastointi humisee hiljaa. Tätä Kaartissa ei ollut.

Hengitän hitaasti ulos, käännän katseeni pois ja siirryn ikkunan luota pöydän taakse. Silmäni ovat palanneet viimeiset tunnit uudestaan ja uudestaan pöydällä olevaan nippusiteillä sidottuun, lukemisesta koirankorvilla olevaan kasaan vanhaa paperia. Etusivulla on haalistuneilla kirjaimilla nimeni, ja päiväys ajalta, jolloin olin nuori, juuri henkirikostutkijaksi ylennyt poliisi.

”Aarni Susi”.

Poika minä olin tuolloin ja niin oli Otsokin.

Vanhasta esitutkintapöytäkirjasta on käännetty esille sivu, jossa on kulmistaan kulunut valokuva.

Harmaasävykuvassa ovat pahasti hakatun, silvotun ja suuhun raiskatun naisen kasvot. Hakkaaja on edistänyt uhrin tietosuoja murjomalla naisen piirteet liki tunnistamattomiksi, osapuilleen kaikkialta, paitsi huulista, joiden väliin tunki peniksen. Esitutkintapöytäkirjan teksti kertoo että ”epäilty” repi naista hiuksista koko toimituksen ajan ja viilteli samalla kasvoja puu-

kolla. Ja tämä oli vain tunteja kestäneen kidutuksen orgasmi. En haluaisi muistaa oikeuslääkärin kertomasta väkivallasta mitään, mutta kirjasin sen kaiken omin käsin esitutkintapöytäkirjaan ja nyt se on päässäni, eikä poistu koskaan.

Oliko pakko vielä viillellä kasvot loppuiäksi piloille? Oliko? Eikö raiskaaminen ja hakkaaminen riittänyt? Toisen ihmisen nahkoihin asettumiskyvytön, myötätunnoton, säälimätön kusipää.

Saatana.

Kuvassa turmellut kasvot ovat salamavalon koviksi valkai-semina. Iho veitsen viilloista paikoin palkeenkielillä, haavojen keskeltä kameran linssiin tuijottavat naisen silmät. Turvonneet posket, silmäkulmat, vasen melkein umpeen muurautunut nyrkiniskuista, pääläella ihoineen irti revittyjen hiustuppojen veriset, paljaat laikut kuin suonsilmäkkeet.

Mies oli tehnyt samankaltaista jälkeä ennenkin, mutta juop-poremmien naiset eivät sioille vasikoi. Remmin naiset, lojaaleja ”hyville kavereille”, ”koville jätkille”, ”tärkeille ihmisille”. Veri-velka viinapullon vieressä.

Pahuus sikiää pimeässä, kun kukaan ei avaa suutaan. Murto-osakin teoista olisi poliisille kerrottuna antanut perusteet heit-tää mies häkkiin heti.

Mutta tämä nainen.

Silmät.

Päättäväiset, murtamattomat, peräänantamattomat, kivun, tuskan, kauhun kestävät silmät. Kävelit, onnuit ja juoksit poliisiasemalle raiskaajasi viinalle ja virtsalle haisevaa spermaa mukanasi.

Annoit näytteen. Annoit kiistattoman, yksiselitteisen todis-teen. Kansa kiittää. Poliisi kiittää.

Miehellä on nimi. Ei *oli*, on.

Kärkkäinen.

Kun Poliisiammattikorkeakoulun opettaja esitteli rikok-

senuusijoille yleisiä ”psykopatologisia piirteitä”, tuhahtelin takarivissä. Salaa luin kuitenkin halvan irkkuviskin seurassa yön pimeinä tunteina tenttiä varten kaiken, mitä tarjottiin, teknistä rikostutkintaa, oikeuslääketiedettä, kriminologiaa, oikeuskemiaa, lakia tai... rikospsykologiaa. Olen aina ollut utelias, oikeuden suhteen kärsimätön ja äkäinen, siksi tahdoin kyttäkassiini konnaa varten jokaisen koukun, jonka voin Suomen lain mukaan vapaan laittaa.

”Sosiopaatti ei ole sama kuin psykopaatti ei ole sama kuin narsisti. Suuri osa sosiopaateista on psykopaatteja, mutta kaikki psykopaatit eivät ole sosiopaatteja. Suuri osa psykopaateista on narsisteja, mutta kaikki narsistit eivät ole psykopaatteja.”

Sosiopaatti.

”Antisosiaalinen persoonallisuus”.

Sosiopaatti istuu yhteiskuntaan kuin ruosteinen Rapalan uistin silmään.

Sosiopaatti ei osaa olla ihmisiksi.

Kärkkäinen.

Kärkkäinen oli puhtain sosiopaatti, jonka olen nähnyt; suomalainen mörkö, jollaisista ei puhuta, jotta kansa voi nukkua yönsä lempeässä valheessa. Kärkkäiseltä puuttui kyky empatiaan, yhteiskuntaan mukautumiseen tai olemiseen... ihmisiksi. Lapsuudestaan asti väkivaltainen, kaikkia ja kaikkea hakkaava, rähjävä sekopää, jolle kelpasi yhtä lailla viina kuin liima. Nuorisokodista Kärkkäinen kerta kerran jälkeen pakeni. Nuori aikuisuus, vva ”Vailla vakinaista asuntoa”, milloin minkäkin ryyppykaverin nurkissa, kunnes nurkkien isäntä henkensä kaupalla keräsi rohkeutensa ja ehdotti matkapullon kera Kärkkäiselle kaupungin vaihtoa. Vaihtoihan Kärkkäinen, junalla, jonkin puukolla tehdyn putsauksen jälkeen, ilman lippua, asemalta asemalle, kaupungista toiseen, rautaraiteiden soidessa klikketi klak... klikketi klak. Nerokasta poliisin välttelyä, kännissä ja vahingossa. Tuhot jäivät taakse, kunkin alueen

poliisilaitoksen selvitettäväksi ja kun Kärkkäinen jo vaihtoi seuraavaan paikkaan, kaupunki huokaisi helpotuksesta eikä varoittanut seuraavaa kaupunkia. Kuinka olisi osannutkaan? Ei Suomen asemilla silloin ollut tarpeeksi tallentavia valvontakameroita, joista olisi voinut jälkikäteen katsoa mihin junaan Kärkkäinen astui.

Vastusta vailla Kärkkäinen koki itsensä kaikkivoivaksi, pysäyttämättömäksi, ja rajaton väkivallan riemu rohkaisi häntä piirtämään itseään mustansa koko paletilla. Olimme liian hitaita. Jäljittämisessä meni liian kauan.

Lopulta Kärkkäisen tuhovoima näkyi ja kuului riittävän monessa paikassa. Sama mörkö konduktöörin, kanssamatkustajan, asukkaan ja kaupan asiakkaan silmissä, kaupungissa kaupungin jälkeen, ja yhä useampi silmä etsi, korva kuunteli ja tunnisti, ja Kärkkäisestä tuli tarina poliisien kahvipöydissä, kuin töröttävä ruosteinen naula saunan lattiassa. Kärkkäinen ei enää ollut kasvoton ”joku puukkojunkkari” vaan Kärkkäinen. Vihdoin ja viimein viesti levisi poliisilaitoksesta toiseen. Heti kun minä Kärkkäisestä kuulin, pyysin tapausta itselleni. Sain mukaani Savonlinnasta juuri ytimeen muuttaneen uuden tutkijaparin, Otson. Lähdimme ihmismetsälle, nuorten väkivaltarikosyksikön poliisien oikeutettu raivo reunojen yli läikkyen.

Otettava kiinni, elävänä, koska Suomi.

Aarni Susi.

Askeleen päässä pahasta.

VÄKIVALTARIKOSTUTKIJA Aarni Susi tulee tajuihinsa vieraan maan lentokentällä, kynsien alla vierasta verta. Mitä Susi on tehnyt? Hän ei muista.

Välähdyksinä Suden mieleen palaa sarja muistoja, josta sekä rikostapauksen että oman mielen palaset on koottava: Kasvoihin puukotettu rujo ruumis rantavedessä. Työpöytä, jolla paksu pino vanhaa paperia, sivukaupalla säälimätöntä julmuutta. Yö hautausmaalla. Verijälki. Pimeys.

Keskellä synkintä Helsingin talvea alkaa jahti, jossa Susi on sekä metsästäjä että saalis. Hän on poliisi, joka hoitaa aina homman – mutta nyt käsillä on tehtävä, joka aikoo hoitaa hänet.

Verijälki aloittaa uuden rikossarjan, jonka tapahtumien pohjalla on todellisia rikoksia viime vuosikymmenien ajalta.

www.wsoy.fi

84.2

ISBN 978-951-0-47442-6